

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«

izhaja

mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu

ter stane celoletno . . . K 12

polletno . . . » 6

posamezna številka . . . » 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:

$\frac{1}{32}$ strani pri enkratni objavi
K 6, pri večkratnih objavah
primeren popust.
Za male objave enostopna
petitvsta K 1.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Dunajska cesta 20

II. letnik.

V Ljubljani, 15. septembra 1919.

Štev. 12.

Zakon o zavarovanju delavstva.

Ministrstvo za socialno politiko naše mlade države se trudi z vso vnemo, da ustvari celo kopico novih socialnih zakonov in da je spravi čimprej pod streho. Po naših mislih pa ta naglica ni ravno na mestu, ker zakoni se ne ustvarjajo za nekaj dni, nego imajo namen vrejevati za dolgo dobo razmere. Zato je pač na mestu, da se taki zakoni temeljito in vsestransko pretresajo. Ne smemo se tolažiti z izgovorom, da bo že čas in praksa pokazala slabosti in dobre zakonov in se ta potem lahko izpremeni. Zakon se pozneje res lahko izpremeni, ali žalostne posledice, ki je lahko povzroči slab zakon, se ne dajo tako lahko popraviti in odpraviti. In te neugodne posledice so lahko zelo velike in povzročijo ogromno škodo, predno se zakon izpremeni. Slabe izkušnje z različnimi novimi zakoni imajo in so imele tudi druge države ali to nas ne sme zapeljati v misel, da ni potrebno dobro in temeljito preštudirati vsak načrt.

Drugo vprašanje je tudi, če je ravno sedanjí čas primeren za uvedbo raznih zakonov, ki posegajo tako globoko v gospodarsko življenje naroda. Da nam ne bo kedo očital, da smo protisocialni, izjavimo odločno, da smo le proti naglici. Ljudski pregovor pravi, da kdor počasi vozi gotovo pripelje in naši socialni politiki naj uvažujejo, da je naglica malokedaj na mestu.

Zelo važen je načrt zakona o zavarovanju delavstva. Ta načrt pretresajo strokovnjaki in tudi strokovne organizacije in upanje je, da ga očistijo raznih in škodljivih nedostatkov. Ravno pri tem načrtu je potreba obilega in temeljitega dela, ker tu gre za važne koristi ne samo delodajalca nego tudi delojemalca. Ta zakon bi naj stopil v veljavo že 1. julija t. l., toda pokazalo se je, da ima preveč hrib in se zato do sedaj ni mogel uveljaviti. Ta zakasnitev ne bo na škodo zakonu in ne prizadetim krogom, ker zakon bo vsled temeljitejšega preštudiranja gotovo boljši.

Ivan Rebek, Celje.

Pogled naprej in nazaj.

Ker slovenska mala obrt še ni ne strokovno in ne stanovsko popolnoma organizirana, moramo misliti na to, da izvedemo organizacijo male obrti do najvišje popolnosti.

V srednjem veku je imelo obrtništvo znatno zaslojbo v državi in je uživalo velike predprave. Obrtnih šol in strokovnih knjig seveda ni bilo in vendar so obrtniki gojili umetnost in vršili kulturno delo. Če ogledujemo razne umotvore iz 13. pa do konca 17. stoletja, ki se hranijo po muzejih, cerkvah, gradovih, se moramo čuditi, kako so je ustvarjali obrtniki s svojimi priprostimi pripomočki, ko je danes vkljub vsem modernim tehničnim pripomočkom to precej težavno.

Obrtnik, ki je znal kaj lepega napraviti, je imel ugodno življenje. Seveda so bili življenjski pogoji takrat vse drugačni. Izvežban obrtnik je užival podporo in zaščito grajščaka, cerkve ali samostana, kojega podložnik je bil, izvršil je naročilo kadar je mogel, ni mu bilo potrebno preračunavati in tuhtati, kedaj bo narejeno in koliko bo stalo, nego je delo naredil in predložil račun, ki se mu je izplačal ali v gotovini ali v blagu.

Obrtnik je stal na zlatem dnu. Razume se, da se tudi v tistih zlatih časih ni godilo vsem obrtnikom dobro in je marsikateri vkljub vsej svoji pridnosti in zmožnosti stradal. Meščanstvo je stiskalo, kmetove potrebe pa so bile itak grozno majhne. Tudi umetniki so tiste čase navadno ravnotako stradali, kot stradajo danes. Povdarjati pa moram, da so obrtniki in umetniki, ki so znali res ustvarjati umotvore, bili idealisti in so stremili v prvi vrsti za tem, da ustvarijo kaj, kar bo občudoval svet in jim zagotovi trajen spomin, in potem šele so mislili na gmotne potrebe. Obrtništvo v zadnjem stoletju je šlo že drugačno pot in je stremilo le za gmotnimi uspehi in zato pa izginjajo vedno bolj umotvori. Iznašli so se stroji in drugi tehnični pripomočki, obrt je začela delati bolj mehanično, iz malih obrtnih delavnic so nastala velika podjetja. Na pr. tovarna železniških vozov v Gradcu. Weizer, ustanovitelj te tovarne, je bil za časa gradbe železnice iz Dunaja v Trst navaden kovaški pomočnik ali kot praktičen in delaven človek je z 30. leti postal samostojen mojster, železnica mu je dala trajno delo in zaslužek. S svojo bistroumnostjo je iznašel marsikatero novost pri vozovih in tako je nastal iz navadnega kovaškega pomočnika velik tovarnar, ter je vodil svoje podjetje nad 25 let. Danes je njegovo podjetje last velike delniške družbe. Drugi taki mož je svetovnoznani Puch. Bil je ključavničar, lotil se je bicikljev, njegova kolesa so znana po celem svetu in danes je to njegovo podjetje ogromna tovarna, seveda tudi last

delniške družbe, ker denarna sila posameznika ne zadostuje za tako velika podjetja. In zakaj bi ne omenil n. pr. našega Žabkarja v Ljubljani, ki je tudi iz najskromnejših začetkov in sredstev ustvaril veliko tovarno, ki je danes tudi last akcijske družbe. Avgust Žabkar, oče slovenske strojne industrije, se je učil iz strokovnih knjig, zasledoval najnovejšo iznajdbo na polju tehnike, obiskoval obrtne in industrijske razstave in povspel se je visoko v svoji stroki.

Navedel bi pa lahko še veliko Slovencev, ki so danes ugledni tovarnarji in podjetniki, čeravno so začeli z jako majhnim.

Navedel sem tu nekaj primerov, iz katerih je razvidno, da se z delavnostjo in vstrajnostjo da marsikaj doseči. Navedel sem teh malo primerov, iz katerih naj naš obrtniški naraščaj črpa veselje do dela in truda, naj se vežba in uči, ker le tako lahko kaj doseže.

Zakaj se pa moramo organizirati obrtniki? Da si ustvarimo boljše življenjske pogoje in zagotovimo obstoj zraven industrije.

V strokovnih zadrugah organiziranega obrtništva imamo še prav malo in tudi ni pravega napredka v obstoječih zadrugah. Temu bo kriva premajhna trgovska izobrazba. Obrtnik kot član proizvajalne zadruge mora biti tudi trgovec, mora poznati trgovsko delovanje. V dokaz tej svoji trditvi navedem Mizarsko zadrugo v Solkanu. Ta bi nikoli ne propadla, če bi imela le kaj trgovsko izobraženih članov. Obstoji tudi Mizarska zadruga v Št. Vidu, toda o njej se malokaj sliši. Na Viču so napravili delavci svojo zadrugo, ali kaj je z njo? Naša podjetja hirajo in propadajo, ker nam manjka trgovske izobrazbe in izkušenj. Precej dobro napreduje Žebljarska zadruga v Kropi in pa Čevljarska zadruga v Mirnem pri Gorici, sedaj v Vrhovcu pri Mozirju. Ta zadruga ima precej premoženja. Ti dve zadrugi dobro napredujeta, ker je delovanje bolj enostavno in v vodstvu so tudi ljudje, ki poznajo trgovsko poslovanje. (Dalje prih.)

Dr. F. Windischer:

Organizacije in zastopstva naše trgovine in obrtnosti.

Potreba stanovske organizacije je dandanes jasna. Smoteno in uspešno zastopati interese more le dobra in čvrsta stanovska organizacija. Sistematično izvedena stanovska organizacija je tudi raz stališče zakonodaje in uprave dragocene vrednosti, osobito glede trgovskega in obrtnega stanu. Čim točneje posluje, tem boljše in tem stvarnejšo informacijo more dajati upravnim in zakonodajnim mestom. Točna in stvarno pravilna informacija je pa v današnjem gospodarskem metežu in veliki raznolikosti naših teritorijev vodilnim mestom neobdobjno potrebna, ako naj v gospodarskih vprašanjih prenehajo razne malosrečne odredbe. Slovensko trgovstvo in obrtništvo ima že svojo organizacijo iz časov pred vojsko, po vojski se opaža zlasti med industrialci in obrtniki živahnejše organizatorično gibanje; snujejo se nove organizacije in izpopolnjujejo že obstoječe.

Stanovska organizacija obrtništva in trgovstva je zgrajena pri nas na dvojnem temelju. Imamo prostovoljno organizacijo, navadno v obliki društev po

društvenem zakonu, ter prisilne (obligatorične) temeljem obrtnega zakona, zadruga in gremije. Prostovoljne društvene organizacije so med slovenskimi obrtniki in trgovci že dolgo na delu. Nastale so iz žive potrebe, rodila jih je želja, da ščitijo interese teh produktivnih stanov ter da pospešujejo razvoj nacionalne trgovine in obrtnije. Za nacionalno-politična prizadevanja v obrtnih in trgovskih zadrugah ni bilo mesta, ker so bile pod vladnim nadzorstvom ter so družile obvezno stanovske pripadnike ne glede na narodnost. Med trgovskimi organizacijami te vrste imamo: »Slovensko trgovsko društvo ‚Merkur‘« s podružnico v Kranju, čigar delokrog obširja vse slovenske dežele, »Slovensko trgovsko društvo v Celju«, »Trgovsko izobraževalno društvo v Trstu«. Od obrtniške društvene (prostovoljne) organizacije je omeniti zlasti naslednja društva: »Društvo rokodelskih mojstrov v Ljubljani«, »Slovensko obrtniško društvo v Ljubljani« (za vso Slovenijo), »Slovensko obrtno društvo v Celju«. V Gorici je bila skupna organizacija trgovcev in obrtnikov v »Društvu trgovcev in obrtnikov«, prav tako je v Mariboru, kjer obstoji »Slovensko trgovsko in obrtno društvo«. Nacionalno-politično važno je, da se »Slovensko trgovsko društvo ‚Merkur‘ v Ljubljani« ni nikdar v svojem delovanju omejevalo na Kranjsko.

Obvezna stanovska organizacija trgovska in obrtniška je izvedena v zadrugah in gremijih. Organizacija obrtniška je v tej stroki številnejša in popolnejša nego trgovska. Poleg znatnega števila zadrug na Štajerskem, Kranjskem, Koroškem in Primorskem obstoja za kranjske in štajerske zadruga tudi organizacija višje vrste »Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani« ter »Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug« s sedežem v Laškem trgu. Številne gostilničarske zadruga na Kranjskem imajo lastno deželno zvezo. Število trgovskih zadrug in gremijev na slovenskih tleh ni ravno veliko, v zadnjem času se tovrstna organizacija izpopolnjuje. Slovenski industrialci v celoti pod starim režimom niso imeli svoje organizacije. Zadruga itak po svojem bistvu niso za nje. Nekateri so bili v splošni avstrijski organizaciji »Bund der Industriellen«. Le za mlinarje je obstojala društvena organizacija »Zveza kranjskih mlinov v Ljubljani« ter za tesarsko stroko »Slovensko tesarsko društvo v Ljubljani«. V Jugoslaviji se je takoj pokazala potreba tudi lastne industrialne organizacije. Osnovala se je »Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju« s sedežem v Ljubljani, ki je takoj začela živahno delovati.

Slovensko trgovstvo in obrtništvo ima sedaj dva strokovna stanovska lista: »Narodnogospodarski Vestnik« (prej »Slovenski trgovski vestnik«) je glasilo trg. društva »Merkur«, »Zveze industrijcev«, trg. društva v Celju ter trg. in obrtnega društva v Mariboru. »Obrtni Vestnik« je glasilo »Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani« ter »Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug« in slovenskih obrtnih društev.

Pregled v stanju slovenske industrialne, trgovske in obrtniške organizacije nam kaže, da je organizacija že dosegla znatno stopnjo razvoja. Ob napredujoči stanovski zavednosti, ob širječi se probuji je gotovo, da bo šlo organizacijsko delo v novih razmerah čvrsto dalje. Slovenske organizacije, po svojih treh strokah v enote združene, bodo morale iskati zveze z uspešno delujočimi organizacijami svojih srpskih in hrvaških tovarišev. Znamenit bo dan, ko se bodo mogli zbrati

prvič na skupno posvetovanje zastopniki organizirane srpske, hrvatske in slovenske industrije, trgovine in obrti. Veličasten jugoslovanski kongres bo to! Pripravljajmo mu pot in izpopolnimo se!

Fr. Antunović:

Blagajniška knjiga.

Že od nekdaj je igral denar v življenju največjo vlogo, kar nam pričajo razni lepo doneči priimki, ki jih ima denar. Imenuje se vladar sveta, zdravilo vseh bolečin, dolgost življenja, sladkost tega sveta ali pa tudi oče vseh pregreh itd. Taka mnenja o denarju, potrjujejo veliko vladalno moč in privlačno silo denarja na človeka. Denar pa ne igra važne vloge samo v zasebnem življenju, nego zavzema tudi v trgovskem in obrtnem življenju najvažnejše mesto, saj ni le splošno menjalno sredstvo ampak je tudi merilo vrednosti. Najprej je vastopila potreba v trgovini in sploh v vsakem podjetju voditi zapiske o prejemkih in izdatkih gotovine. Še danes najdemo premnoga podjetja, katerih knjigovodstvo obstoji le iz blagajniške knjige.

Blagajniška knjiga ima nalogo, da poda jasno sliko o gibanju gotovine in o množini gotovine, katera se mora nahajati v naši posesti.

Z prejemki se poveča naša posest gotovine, z izdatki pa zmanjša. Zato se tudi prejemki zapisujejo ločeno od izdatkov. Navadno se stran knjige razdeli navpično v dva enaka dela in se levi del lista (folio) porabi za prejemke in se nadpiše z »prejemki«, desni del lista pa za izdatke in se nadpiše z »izdatki«. Ta dva dela sta tedaj ali na eni strani lista, ali pa se porabi leva stran odprte knjige za prejemke, desna pa za izdatke.

Najdejo se pa tudi knjige, v katerih se zapisujejo dohodki zaporedoma ali knjiga ima dva vsopredna stolpca in se v prvem ali predstolpcu zapisujejo prejeti zneski, v drugem ali glavnem stolpcu pa izdani zneski.

Vknjižbe v blagajniško knjigo se morajo vršiti na podlagi dokazil ali prilog. Kot dokazila služijo odrezki, položnice, pobotnice, plačane menice, nakaznice in drugo. Nikoli in nikjer se ne sme vknjiževati na podlagi ustnega naročila ali iz glave, ker takih vknjižb potem ni mogoče tako lahko kontrolirati in tudi je odprta pot raznim nerednostim.

Priloge, katere so služile vknjižbam v blagajniško knjigo, se lahko številka s tekočimi številkami in potem tekoča številka priloge navede v sklicevalni koloni blagajnične knjige. Vknjižbe morajo biti narejene s črnilom in strogo kronologično. Zato se pa mora vsaka izprememba gotovine, tedaj vsak prejem ali izdatek, takoj zapisati v knjigo. V besedilu mora biti natančno naveden prejemnik oziroma plačnik in smoter plačila. Ako je ena stran ali ena polovica strani popisana do predzadnje črte, se mora prenesti ob enem obe strani ali oba dela strani in se nepopisana stran ali drugi del strani (računa ali pošteva) izpolni s poševno črto, kateri knjigovodje pravijo »koleni«.

Zaključek blagajniške knjige se lahko naredi vsaki čas. Velika podjetja in vsak previden trgovec ali obrtnik naredi zaključek dnevno, ker se ložje najde pomota. Vsekakor se mora knjiga zaključiti vsaki mesec. Ako se knjižni ostanek strinja z resničnim

ostankom v blagajni, tedaj se ostanek vknjiži kot zadnja vsota med izdatke. Pripeti se pa lahko, da je ostanek glasom knjige večji ali manjši od resnične gotovine v blagajni. V tem slučaju se je pripetila pomota ali v vknjiževanju ali pri menjanju in izplačevanju ali pa je kaj zlezlo v nepravi žep, ali po domače rečeno, se je kaj vkradlo.

Ako ni pomota v vknjižbi, se ne more zaslediti bivališče manjkajoče gotovine, tedaj se mora pred ostankom »pisati v knjigo med izdatke« »Primanjkljaj« (manko, deficit). Če ima knjigo in blagajno v rokah blagajničar mora seveda tak primanjkljaj kriti iz svojega.

Če pa nastopi slučaj, da izkazuje knjiga manj ostanka kot ga je v resnici v blagajni, pa ta razlika ne izvira iz pomote v vknjiženju ampak iz pomote pri menjanju ali izplačevanju in se oškodovanec ne oglasi, tedaj ta prirastek gotovine vknjiži med prejemke kot »prejem vsled pomote pri izplačevanju«.

Po vpisu ostanka morata biti vsoti obeh strani enako veliki. Račun se zaključi in ostanek prenese na nov račun, v katerem je ostanek starega računa prva vsota med prejemki.

Trgovcem in obrtnikom toplo priporočamo, naj vodijo blagajniško knjigo v redu in sproti. Ne odlašajte z vknjiževanjem, ker tak nered je prvi korak k propadu. Vsakdanje izkušnje to potrjujejo preveč jasno in odločno. Kjer ni reda, ni napredka.

Mlajši trgovci in obrtniki — Slovenci na deželo!

Grešne nemčurske duše delajo pokoro. To se vidi v mestih kakor se tudi opazuje na deželi. Laskajo se sedaj slovenskemu ljudstvu, hlinijo najboljše patriote ter pravijo, da so tudi poprej takšni bili. Pa kdo jim bo verjel, da so se res spokorili, spoznali svojo zmoto in se spremenili iz Savla v Pavla. Nekateri so se res poboljšali in skušajo popraviti grehe prejšnjih dni. Mnogim pa se na obrazu vidi, da se samo hlinijo in obračajo plašč po vetru. V srcu pa so ostali kar so bili poprej, neznačajni in nezanesljivi — še vedno narodni odpadniki. Ljudstvo jih dobro pozna, se jih sramuje in jih zaničuje.

To so razni gostilničarji, trgovci in drugi obrtniki. Ti sedaj žanjejo, kar so prej sejali, ko so uživali ugodnosti pod nemško vlado.

Prav je, da jih je slovenska oblast prisilila k temu, da so razobesili slovenske napise. Toda vsi niso izpolnili ukaza. Napravili so kot napis le svoje spakedrano ime, prejšnjo nemško reklamo pa so popolnoma opustili ter je niso nadomestili s slovensko.

Marsikoga bi sicer napis v slovenskem jeziku spravil v zmoto, da bi šel k nemčurskemu trgovcu kupovat. Pa ravno te spakedranke v imenu ga bodo opominjale na človeka, katerega naj se izogne.

Ako greš po deželi ter si ogledaš obrtnike, gostilničarje in trgovce, najdeš med njimi še vedno največ nemčurjev, ki še vedno pričakujejo, da bo prišel rešitelj. Ljudstvo jih pozna ter se jih bode ščasom ubranilo. Pa kako naj to stori, ko pa nima slovenskega trgovca ali obrtnika blizu, v mesto pa je predaleč. Hočeš ali nočeš, moraš iti k nemčurju kupovat.

Slovenci na deželi si žele slovenskih obrtnikov, solidnih in vpludnih trgovcev, ker hoče pijavke odstraniti, jih iztrebiti. Ima še opomin na to, ko so jih

v vojnem času odirali in s surovimi psovskami odganjali. Sedaj bi jim slovenski kmet to rad povrnil!

Za to je klic na slovenske trgovce in obrtnike v mestih, posebno na mlajše: »Pridite na deželo med kmečko ljudstvo«, čimprej uslišati!

Vsem mlajšim trgovcem in obrtnikom dajemo to v vednost. Pojdite kot stebri med slovensko ljudstvo, naslanite se med njimi. Vaš obstanek Vam je zagotovljen.

Obrtno gibanje.

Sestanek čevljarjev v Novem mestu. Dne 3. avgusta vršil se je sestanek čevljarjev sod. okr. novomeškega. Udeležba je bila precejšnja, pa lahko bi bila še obilnejša; a žal, da so nekateri dobili obvestilo o sestanku šele v nedeljo, dasi so bila vabila že v sredo zvečer ob 8. uri v poštnem nabiralniku. Čudno je to, da v eno do dve uri oddaljene kraje ne more dospeti pismo od srede do sobote večera. Načelnik otvori zborovanje, prisrčno pozdravi navzoče tovariše in jih nagovori: Tovariši, zbrali smo se danes, da se pogovorimo in posvetujemo glede naše čevljarjeve obrti. Prej so nas zatirale tovarne in veliki kapital, danes pa nam škodo delajo verižniki in fušarji. Tako ne more iti dalje, tega ne smemo več mirno gledati; zaradi tega smo se danes zbrali, da se pogovorimo o naših težnjah ter da vsi kot en mož protestiramo proti tem nerednostim in zahtevamo od vlade, da štiti našo obrt in izda take postavbe, da bodo varovale malega obrtnika. S tem, da smo si uredili maksimalne cene in nabavili cenik, ki pa danes skoro nima več pomena, ker se je od takrat že vse podražilo, je bil storjen prvi korak k našemu pravemu združenju, toda to je premalo, ker smo začeli, pojdimo pogumno naprej. Od nas se zahteva visoke davke in jih moramo plačati; tudi mi povejmo svoje zahteve. Proč z veriženjem in fušarijo, proč s prosto in mešano trgovino, to bodi naša zahteva pri vladi, ker to so stvari, ki uničujejo male čevljarje. Da bomo pa kaj dosegli, moramo biti složni in edini. Vsak naj po svoji moči k temu kaj pripomore. Hvala tov. zaupnikom, kateri so storili svojo dolžnost. Prav, le tako naprej in uspeh ne bo izostal. Opozarjajte posebno stariše, ki dajo svoje sinove čevljarstva učiti in povejte jim, naj jih nikar ne dajo takim mojstrom, ki nimajo obrtnega lista, ker tak fušarski mojster ne more vajencu izdati spričevala. Če pa tega nima, ne bo mogel nikoli obrta na svojo roko pričeti. Zato bomo v tem oziru pritisnili tudi na vlado, naj tudi ona poseže vmes in naredi red. V ta namen je odbor pri zadnji seji sestavil tozadevne resolucije, ki se Vam bodo tukaj prebrale in potem poslale na Deželno vlado. — Predno se preberejo resolucije, se oglasi k besedi podnačelnik tov. Puš, ki izvaja: Tovariši, vse se probuja, vse se prenavlja in vstaja k novemu življenju, tudi mi ne smemo zaostati. Zbudimo se, zdramimo se iz dolge zaspanosti in pogledimo, kaj smo bili doslej in kaj moramo biti poslej. Tudi naš stan je stan, ki ga vsak potrebuje. Že majhen otrok potrebuje čevlje, potem skozi celo življenje, da celo na mrtvaškem odru. Torej smo skozi celo življenje ljudem potrebni; in vendar jih je dosti, ki nas zaničujejo in prezirajo. Kaj pa smo vendar čevljarji? ali nismo ljudje kakor drugi? Nekateri se ponašajo s tem, da so izobraženi, da so se veliko učili i. t. d. Tudi čevljar se mora veliko učiti,

če hoče biti pravi strokovnjak v svojem obrtu. Učiti se kot vajenec, delati več let kot pomočnik; iti je treba na tuje po raznih delavnicah, udeleževati se strokovnih tečajev, obiskovati strokovne šole ali iti v čevljarški učni zavod na Dunaj ali kam drugam, kdor se hoče temeljito izučiti in izobraziti. Da se vse to izvrši, treba je precej časa, truda in denarja. Torej tudi mi čevljarji smo nekdo, zato pa bodimo samozavestni, bodimo ponosni da smo čevljarški mojstri in spoštujemo svoj stan. Zato pa tovariši, strnimo se tesno in delajmo vsi za enega, eden za vse. Slavna vlada pa, do katere bomo poslali tu sestavljene resolucije, mora slišati naš skupni glas; kajti če mi plačujemo državi davke, mora tudi ona se ozirati na nas, ker smo tudi mi važen faktor v državi, brez katerega se ne da biti. — Nato prebere resolucije. — Ko so bile prebrane resolucije, se oglasi k besedi tov. Vesel. Priporoča zbranim ustanovitev nakupne zadruge. V kratkih potezah obrazloži tovarišem pomen in veliko korist, ki bi jo imel vsak član zadruge. Ne bilo bi treba posamezniku stikati okrog za usnjem, zadruga ga bo oskrbela in vsak bo dobil v zadruzi kar bo potreboval in dobiček, ki zleze drugim v žep, bo ostal nam. Dalje pove tudi glede deležev, ki bi jih vplačali. Navzoči so z zanimanjem pritrjevali in trije so se prostovoljno odzvali, da dajo delež vsak po 1000 K. Načelnik vpraša, če se vsi strinjajo z ustanovitvijo zadruge. Vsi se odzovejo z »da« in vpisalo se je takoj 20 mojstrov. — Ker se pri razno-terostih nihče ne oglasi k besedi, pozove načelnik še enkrat vse navzoče k resnemu in vstrajnemu delu; na en mah se ne da vse doseči, treba je potrpljenja in vstrajnosti, pa uspeh gotovo ne bo izostal. S krepkimi živio-klici se zborovanje zaključi ob 12. uri.

Na obrtnem sestanku v Celju minoli četrtek je predsednik Iv. Rebek zanimivo poročal o doživljajih v Beogradu o priliki sklepanja trgovske pogodbe z Avstrijo; k tozadevni enketi je bil pozvan tudi on v imenu obrtnikov, nadalje še iz Celja gg. Kolenc Ant. za trgovino in Janko Lesničar za kmet. zadrugištvo. Izmed 24 poklicanih ekspertov je bilo 13 Slovencev. Dosegle so se znatne ugodnosti, osobito za naše obrtnike. — Tajnik obrtnega društva g. Založnik je poročal o korakih, katere je storilo društvo zadnji čas, da doseže razne ugodnosti na naše obrtnike. — Predsednik Rebek je še poročal, da bi v Srbiji sedaj lahko naši obrtniki dobili ogromna dela, vendar jih posamezniki ne bi mogli prevzeti, pač pa je treba, da se v to svrhu združi večje število obrtnikov posameznih strok.

Dopisi.

Iz Novega mesta. Kam pridemo, če pojde tako naprej. Nekemu čevljarškemu mojstru so razne stranke dolžne na delu okroglo 1000 K. Mojster, ki je založil svoj trdo zaslužen denar v usnje in druge potrebščine, žrtvoval čas in svoj trud, ima čast gledati v zrak; odkod bo priletel preroka Elija krokarski hlebčkom v kljunu; le žal, da ni več tistih časov. Splošno se mojstri pritožujejo, da morajo cele tedne čakati naročnike za zaslužen denar. Ali ne veste, da moramo obrtniki ravno tako drago živila plačati, kakor vsak drugi. Torej moramo delati, denar zaslužiti in tudi takoj plačano dobiti vsako delo, da bomo mogli živeti. — Vprašamo: kako bi mogel živeti uradnik, ki prejme vsakega prvega v mesecu plačilo za svoje

delo, ako bi se mu ob prvem reklo: bomo že poslali denar; pa bi namesto prvega dobil denar dva ali tri tedne pozneje. Še bolj kritično pa je to pri obrtniku, ki rabi denar za nakup raznega blaga. Če hoče čevljar dobiti usnje, ga mora iti okrog iskat sam ter takoj in drago plačati. Poleg tega pridejo še transportni stroški za usnje, vožnja in hrana za njega samega, pa stane tudi denar. Enkrat smo že opomnili naročnike, naj vpoštevajo razmere in težkoče sedanjega časa in račune za naročena dela takoj poravnajo, toda ker se to od strani naročnikov premalo vpoštevajo, moramo torej odločno povedati, da sta se »puf« in tisto čakanje na denar enkrat za vselej nehala in ne prideta več nazaj. Če se mora takoj plačati živila na trgu, takoj plačati v gostilni, v gledališču i. t. d., zakaj se ne bi tudi čevljarju takoj plačalo; zakaj je ravno tukaj ta umazana navada, da se ne plača. In če po daljšem čakanju mojster prosi za svoj zaslužen denar, se rado zgodi, da se zameri in še kako grobo pod nos dobi. Navadno tisti, ki so najslabši plačniki, najbolj čez čevljarje zabavljajo in jih pitajo z oderuhi; toda čevljarji nismo oderuhi — oderuhi so drugi, ki tudi nas odirajo. Prav noben čevljar si v vojnem času ni kupil hiše, ker nismo imeli nič blaga v zalogi pred vojsko nakopičenega, da bi ga bili v vojnem času po gorostasnih cenah prodali. Pač pa poznamo take, ki so si v vojnem času z vojnim dobičkom hiše in posestva kupili. Očita se nam tudi, da računamo po 50 K od enega para čevljev in da jih naredimo v enem dnevu. Tudi ko bi jih vsak naredil v enem dnevu, vendar teh 50 K ni vse mojstrov zaslužek. Iz tega je treba plačati pomagala, ki jih naredi, potrebščine stanejo 10 do 15 K pri paru. Treba je računati tudi obrabo orodja, ki je danes jako drago, tako da nazadnje mojstru le malo ostane. Kje so pa davki? Potem pa naj po grofovsko živimo, kakor se je blagovolil izraziti neki davčni uradnik proti čevljarškemu vajencu, da čevljarji po grofovsko živimo. Seveda, taki možje so svoj čas res po grofovsko živeli, zato jim uhajajo spomini na tisto dobo; zdaj pa živimo vsi enako — po beraško. Sicer pa naj živi, kakor kdo more, nikomur nismo nevoščljivi; zahtevati pa moramo svoje, kakor vsak drugi svoje.

Razno.

Vloge na centralno upravo za trgovački promet sa inoistranstvom v Beogradu. Še zmiraj se ponavljajo slučaj, da se vlagajo prošnje za izvoz direktno v Beograd, če tudi je prosilec iz območja podružnice Centralne uprave v Ljubljani. Opozarja se, da se odslej naprej prošnje, ki se vložijo direktno v Beograd, od Centralne uprave ne bodo reševale, temveč pošiljale prej podružnici v izjavo. Vsakemu interesentu je tedaj v lastno korist, da se obrača v vseh zadevah na podružnico v Ljubljani. Vse prošnje na ta urad morajo biti kolkovane.

Pomočniška preizkušnja na Bledu. Obrtna zadruga na Bledu ima pomočniško preizkušnjo dne 5. vinotoka 1919 ob 10. uri dopoldan v pisarni načelnika. Vsi interesenti naj se pravočasno prijavijo.

Državna podkovska šola v Ljubljani. Novi polletni tečaj na tej šoli se prične 1. oktobra 1919 in neha 1. aprila 1920. Poleg podkovstva se poučuje tudi ogledovanje klavne živine in mesa. Prošnje za sprejem je vposlati najkasneje do 15. septembra t. l.

vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani. Prošnjam je priložiti: rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko spričevalo, učno spričevalo v dokaz, da se je učil kovaške obrti pri kakem kovaškem mojstru, npravstveno spričevalo in ubožni list. Ubožni prosilci, ki se ne morejo sami vzdrževati, morejo dobiti državne podpore. Pouk sam je brezplačen. Samo oni, ki prestanejo skušnjo koncem tečaja, dobijo patent za izvrševanje podkovske obrti.

Obrtni koledar. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani namerava izdati žepni koledar za obrtnike z primerne praktično vsebino. Ker pa je danes vse grozno drago in bi koledar stal okoli pet kron, se bo tedaj izdal koledar le, če se oglasi primerno število odjemalcev. Zato pozivljamo obrtnike, ki si hočejo nabaviti ta koledar, da takoj z dopisnico sporoče upravnistvu Obrtnega Vestnika svoj naslov.

Stroji za mesarje. Urad za pospeševanje obrti ima oddati sledeče, že rabljene mesarske stroje: 1 stroj za mešanje, 4 stroje za basanje, 2 stroja za rezanje, 1 stroj za mečkanje. Interesenti naj se blagovolijo zglasti pri omenjenem uradu na Dunajski cesti št. 22.

Anilinske barve urada za pospeševanje obrti. Urad za pospeševanje obrti nam poroča, da ga stanejo barve ne 10 do 24 kron, nego veliko več in da tedaj ne verizi. Če naša vest ni bila pravilna, ni naša krivda, nego urada samega, ker se mu ni zdelo vredno pošiljati nam svoje notice, smo je posnemali po drugih časopisih.

Zadruga krojačev opozarja, da se vrši preiskušnja za pomočnike. Podvrženi se naj v najkrajšem času priglase v pisarni, Gospodska ulica 5.

Trgovska šola v Novem mestu. Poverjenistvo za uk in bogočastje v Ljubljani je z odlokom z dne 18. avgusta 1919 gremiju trgovcev za Novo mesto in novomeški politični okraj dovolilo ustanovitev mešane dvorazredne trgovske šole v Novem mestu, pričenši takoj z novim šolskim letom 1919/20. — Letos s 1. oktobrom se otvorita pripravljalni razred in I. razred. V pripravljalni razred se bodo sprejeli učenci in učenke brez vsake skušnje, ki so spolnili 13. leto ali ga bodo spolnili saj do 31. dec. t. l. ter imajo ugodno spričevalo dovršene ljudske šole. V I. letnik se bodo sprejeli brez vsake skušnje učenci in učenke, ki so saj z zadostnim uspehom dokončali četrti razred kake srednje šole ali popolno meščansko šolo in so stari 14 let, ali bodo isto spolnili do 31. decembra t. l. V I. letnik se sprejmejo tudi učenci in učenke, ki še niso popolnoma absolvirali spodnje srednje ali meščanske šole, pa so že stari 14 let; toda le-ti imajo uspešno prestati sprejemni izpit. — Sprejemni izpit obstoji iz slovenskega in nemškega jezika, računstva, geometrije, prirodopisa, zemljepisja in prirodoslovja. Pri skušnji se zahteva toliko znanja iz imenovanih predmetov, kolikor si ga pridobe učenci v pripravljalnem razredu. — Vpisnina v pripravljalni tečaj kakor tudi v I. letnik, znaša 20 K. Šolnina je mesečno 30 K za osebo in se mora plačati vedno za mecec naprej. Starši ali varuhi morajo sami preskrbeti stanovanje in hrano za svojega otroka. Če želi kdo kakšnih pojasnil, jih dobi pri trgovskem gremiju v Novem mestu pri načelniku g. Karolu Barboriču ali pa pri tajniku, knjigarju g. Urb. Horvatu.

Razpis štipendij. Deželna vlada razpisuje večje število štipendij za izobrazbo na raznih tehničnih, trgovskih in obrtnih šolah. Pri razdelitvi ustanov se bo

upoštevalo tudi obrtnike, ki se hočejo na kaki inozemski šoli izpopolniti. Želeti bi bilo, da se priglase ukažalni, že izučeni mladeniči tapetniške, sedlarske, pleskarske, kolarske, galanterijske, strojarske in lončarske obrti, katerim bi bilo tako omogočeno obiskovati specialne obrtne šole, katerih pri nas nimamo. Prošnje je vlagati do 19. septembra na Deželno vladno Natančnejša pojasnila daje Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22.

Iz delavnice.

Kako se očistijo stare pile. A) V močni lužni vodi se stare pile najpoprej dobro prekuhajo, da se na ta način izloči mast, potem se položijo za nekoliko minut v raztopljeno, obstoječo iz enega dela soliterne kisline in 4 delov vode. B) V leseni posodi se raztopi 9 dekagramov boraksa v $\frac{3}{4}$ litra vode. (tope vode), pomešaj $\frac{1}{2}$ kg magnezita, (čisti beli pesek, kakor se prodaja v Ljubljani po hišah), 35 dekagramov žveplene kisline. V to tekočino namoči za nekoliko minut stare pile, katere so bile poprej v sodi ali lužni vodi prekuhane. — V obeh slučajih se končno pile v čisti vodi dobro izperejo, na toploti posuše in z finim oljem namažejo.

Listnica upravnistva.

Precej obrtnikov prejema Obrtni Vestnik, ali do sedaj se še niso spomnili, da more list izhajati le tedaj, če dobi tudi naročnino. Zato pozivljamo vse tiste, ki so še dolžni, naj nemudoma plačajo. Kdor list prejema, pa ga ne vrne, se smatra za naročnika in se bo pri njem naročnina izterjala.

Posredovalnica služb in učnih mest.

Jože Kolman, čevljarški mojster na Bledu želi svojega sina oddati kakemu mojstru iste obrti učiti, najraje v Ljubljano. Fantič je že eno leto delal pri očetu.

Izdajatelj konzorij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Naročnike in bralce prosimo, da se pri nakupu svojih potrebščin ozirajo v prvi vrsti na oglase v našem listu. »Obrtni Vestnik« mora postati ognjišče organizacije slovenskih obrtnikov, zato se ravnajte po geslu »Svoji k svojim«.

FRANC ERZNOŽNIK, Žiri nad Škofjelo, Kranjsko izdeluje vsake vrste čevlje

kakor rudarske, gozdarske in vse vrste trpežnih čevljev. Izvršuje točno in solidno po primernih cenah. Priporoča se cenj. občinstvu in trgovcem za naročila.

3-1

Raznovrstno železnino, orodje za obrtnike in poljedelske stroje

— priporoča stara domača trdka

FR. STUPICA v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1. 24-5

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada . . . » 2,000.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem
proti 4% in proti 1% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov

ima ustanovljeno 24-9

-- Kreditno društvo. --

ŠOTA

za kurjavo, izolacijo, steljo in druge svrhe uporabljivo, dobavlja v vagonih in tudi na drobno

F. & A. Uher, Ljubljana

Telegr.: Uherped. Inter. telefon 117

3-1

THE REX Co.

:: LJUBLJANA ::

Šelenburgova ulica 7/I.

Trgovina z vsemi pisarniškimi potrebščinami.

5-4

Industrija gredeš ali krtač
Josip Ambrožič, Ljubno-Podnart, Gorenjsko.

Ustanovljena leta 1818.

6-5

Izdeluje vsakovrstne krtače za volno raznih velikosti in izdelav; zelo močne za krtačiti žimo; male krtačice za čistiti pile, proste ali nabite na

deščici. — Dalje strojne krtače za predilnice, bodisi v jermenih ali ploščah, poljubne dolžine in širine.

— Posebne vrste in velikosti gredeše za brivce. —

Vse izdelano v dobrem usnju.

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete

ima še vedno v zalogi trdka

A. Zankl sinovi
Ljubljana.

☛ Ceniki se sedaj ne pošiljajo.

20-5

Čevljarska zadruga z o. z. v Žireh

— nad Škofjo Loko —

izdeluje vsake vrste

čevlje

od priprostega do najfinejšega izdelka ter prevzema v izvršitev vsako količino po naročilu točno, solidno in po sedanjim razmeram primernih cenah. Izvoz vsepovsod.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila. 24-5

Srečko Potočnik

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje.

Akademično izprašani krojač
:: za dame in gospode. ::

Krojačnica in izdelovalnica krojev.

Izdeluje najmodernejše kroje za gospode in dame, treba poslati samo mero obleke in dobi se po meri vrezan kraj.

☛ Cena kroju 5 kron. ☛

24-10

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženerske stroke. 12-5

Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Westinghouse
Watt
Kremenzky
Metax
Eksport & Import

Svetla

Baterije žarnice vseh tipov
elektrotehn. predmeti
Gen. rep. za kraljestvo SHS
Janko Pogačar Ljubljana Mestni trg 25

**I. in največja jugoslovanska tovarna
za barvanje, kemično čiščenje, pranje
in svetlo-likanje perila.**

Barva vedno vsako-
vrstno blago,
čisti obleke,
pere vsakovrstno perilo
in hodi brezplačno
na dom iskat,
svetlo lika
ovratnike, zapestnice, srajce.

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip štev. 4.
Podružnica: Šelenburgova ulica 4.
Poštna naročila se točno izvršujejo.
Nujna dela se takoj izvršujejo.

Drogerija
I. C. Kotar
Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.
24—11
Fotomanufaktura

Š T A M P I L J E

Anton Černe
GRAVEUR
in
Izdelovatelj kavčuk-stampil
Ljubljana, Dvorni trg št. 1

12—11

F. K. KAISER, puškar
12-4 Ljubljana, Šelenburgova ulica 6
priporoča svojo bogato zalogo pušk kakor tudi
druge potrebščine za lov in ribji lov.

MATIJA PERKO
stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški
pri Ljubljani, Celovška cesta 24—5
vporablja v svojem obratu samo najboljše blago.
Izvršitev točna. — Cene zmerne. — Za izvršena dela se jamči.

12—6

Orodje za vse svrhe

ODON KOUTNY
LJUBLJANA